

Sygn. akt IV CSK 239/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W. poprzednio
Agencji Nieruchomości Rolnych w W.

przeciwko R. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 marca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) uwzględnił apelację pozwanego R. P. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 11 stycznia 2017 r. tylko w ten sposób, że zmienił zaskarżony wyrok w zakresie kosztów procesu, w pozostałym zakresie apelację pozwanego oddalił, oddalił również w całości apelację powoda Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W. (poprzednio Agencji Nieruchomości Rolnych w W. Sprawa dotyczy odszkodowania dochodzonego przez stronę powodową od pozwanego za korzystanie z nieruchomości rolnych po wygaśnięciu umowy dzierżawy. Obecne postępowanie jest kolejnym, mającym podstawę w tym samym stanie faktycznym oraz prawnym. W sprawie wydano już kilka orzeczeń, w tym dwukrotnie wypowiadał się w

niej Sąd Najwyższy (postanowieniem w sprawie IV CSK 79/08 i wyrokiem w sprawie IV CSK 161/11), przesądając rozstrzygnięcie w głównych kwestiach spornych, tj. co do ważności umowy stron z 1993 r. oraz aneksów do niej z 1999 r. i 2003 r., a także istoty zawartej umowy jako dzierżawy, zawartej na czas określony. W rozpoznawanej teraz sprawie chodzi o rozliczenie kolejnego okresu, za który powód, już jako Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w W., będący następcą prawnym Agencji Nieruchomości Rolnych w W., dochodzi wierzytelności.

Oddalając apelację pozwanego co do istoty, Sąd Apelacyjny podzielił w całości ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną dokonaną w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego, uznając je za własne w zakresie zasadności roszczenia powoda o zapłatę przez pozwanego odszkodowania, należnego z tytułu bezpodstawnego prawnie korzystania z nieruchomości, należnych kar umownych i odsetek, jak również w kwestii przedawnienia roszczeń i zgłoszonego przez pozwanego zarzutu potrącenia. W uzasadnieniu wskazał na posłużenie się przez Sąd pierwszej instancji właściwymi przepisami prawa oraz należyte ustalenie stanu faktycznego na podstawie prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego. Podniósł również, że zarzuty apelacji i jej uzasadnienie były tożsame z tymi, które powód wskazywał już wcześniej i które zostały rozstrzygnięte w prawomocnie rozpoznanych sprawach.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem - w części odnoszącej się do punktu I i II - przepisów postępowania, tj. art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nie odrzucenie pozwu, jak również nieważność postępowania. Naruszenie prawa materialnego dotyczy art. 674 w związku z art. 694 k.c. przez jego niezastosowanie; art. 98 w związku z art. 103 k.c. przez jego niezastosowanie, a także art. 65 § 2 k.c. przez dokonanie wadliwej wykładni umowy. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części, przy czym wskazał, poza wcześniej wskazanymi punktami I i II tego wyroku również pkt III i IV, oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w wypadku uznania, że zarzut naruszenia przepisów postępowania nie jest uzasadniony - uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany powołał się, bez wskazania odpowiedniego przepisu, na oczywiste uzasadnienie skargi oraz na nieważność postępowania, co do tego ostatniego, to ze względu na wytoczenie powództwa przez podmiot nieposiadający zdolności sądowej. Ponadto, uznał potrzebę dokonania wykładni art. 65 § 2 k.c., budzącego poważne wątpliwości co do tego, czy dla ustalenia treści umowy wystarczające jest zbadanie zgodnego zamiaru jedynie jednej ze stron.

Pełnomocnik pozwanego nie zauważył, że według art. 398⁴ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać uzasadnienie wniosku o jej przyjęcie, które jest odrębne od uzasadnienia samych podstaw skargi. Uzasadnienie to jest konieczne do dowiedzenia spełnienia przynajmniej jednej z czterech przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Jak wynika z treści wniosku, skarżący, mimo nie wskazania przepisu, który stanowi dla niego podstawę prawną złożenia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ma zapewne na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Chodzi zatem o występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, nieważność postępowania oraz oczywiste uzasadnienie skargi.

Wystąpienie każdej z tych okoliczności powinno zostać szczegółowo uzasadnione, przez wykazanie w drodze profesjonalnego wywodu prawniczego, z powołaniem się na stosowne, dotychczasowe orzecznictwo sądowe oraz poglądy doktryny, a także umotywowane własne zdanie, żeby przekonać Sąd Najwyższy o potrzebie rozpoznania sprawy kolejny raz, mimo że zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego jest prawomocne.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a postępowanie wywołane tą skargą nie stanowi trzeciej instancji sądowej. W niniejszej sprawie jest to dodatkowo ważne, gdyż skarżący powtarza kolejny raz te same zarzuty, które już zostały rozpatrzone, a istota sprawy była już analizowana kilkakrotnie w poszczególnych instancjach sądowych, w tym dwukrotnie przez Sąd Najwyższy.

Dla rozpoznawanej obecnie sprawy ma znaczenie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r. IV CSK 161/11, w którym została dokonana analiza sporu między stronami, między innymi z punktu widzenia art. 65 § 2 k.c. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej konsekwencje tego wyroku w orzeczeniu Sądu drugiej instancji, po ponownym rozpoznaniu sprawy zostały pominięte. Niezależnie od tego, zwrócić należy uwagę, że na etapie przyjmowania skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może badać

meritum samej skargi, tylko przesłanki, kwalifikujące ją dopiero do przyjęcia. Uzasadnienia wystąpienia tych przesłanek we wniosku nie ma, gdyż jak zostało już stwierdzone, nie zawiera on uzasadnienia, które odpowiadałoby wymaganiom, jakie takiemu uzasadnieniu przypisuje się, z uwagi na art. 398⁴ § 2 k.p.c. w licznym na ten temat i znanym powszechnie orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak również w opracowaniach doktrynalnych, komentarzach, licznych pozycjach piśmiennictwa i monografiach odnoszących się do skargi kasacyjnej. W miejsce tego, skarżący w uzasadnieniu samej skargi kolejny raz przedstawia swój punkt widzenia na ustalenia faktyczne i dokonane oceny prawne, włącznie z zupełnie nie przekonującą, a braną przez sąd pod uwagę z urzędu, jeśli występuje, kwestią nieważności postępowania.

W tej sytuacji należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.